

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ SINIF VE CİNSİYET DEĞİŞKENLERİNE GÖRE İNCELENMESİ (BURDUR ÖRNEĞİ)

EXAMINATION OF ATTITUDES OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS TOWARDS PHYSICAL EDUCATION LESSON ACCORDING TO GENDER AND CLASS VARIABLES (BURDUR EXAMPLE)

¹Mesut HEKİM, ²Mehmet TOKGÖZ, ³Yılmaz YÜKSEL

e-mail: mhekim@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Yapılan bu araştırmada, ortaokul öğrencilerinin sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya 73 kadın ve 74 erkek olmak üzere toplam 147 ortaokul öğrencisi dâhil edilmiştir. Araştırmada öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını belirlemek için Güllü & Güçlü (2009) tarafından geliştirilen "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Öğrencilerin sınıflarına ve cinsiyetlerine göre dağılımlarının tespit edilmesinde frekans analizinden, sınıf değişkenine göre tutum puanlarının karşılaştırılmasında One Way ANOVA, cinsiyete göre tutum puanlarının karşılaştırılmasında Independent t Test kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf değişkenine göre beden eğitimi dersine yönelik tutumları incelendiği zaman, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0.05$). Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının kadın öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiş, ancak cinsiyetler arasındaki söz konusu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p>0.05$). Sonuç olarak ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul öğrencileri, beden eğitimi, tutum

ABSTRACT

In this research, it was aimed to examine the attitudes of middle school students towards physical education lesson according to class and gender variables. A total of 147 middle school students, 73 female and 74 male, were included in the study. In order to determine the attitudes of the students towards the physical education lesson in the survey, "Physical Education Class Attitude Scale" developed by Güllü & Güçlü (2009) was used. SPSS 22.0 program was used for statistical analysis of the data obtained in the research. OneWay ANOVA was used for comparison of attitude scores according to class variables, Independent t Test was used for comparison of attitude scores according to sex, from frequency analysis in determining the distribution of students according to their classes and genders. When the attitudes of the students to the physical education course were examined according to the class variable, it was determined that the attitudes of the students to the physical education course did not differ according to the grade level ($p>0.05$). The attitude scores of the male students participating in the study were found to be higher than the female students, but the difference between the genders was not statistically significant ($p>0.05$). As a result, it can be said that the attitudes of middle school students towards physical education and sports lessons did not show any significant difference according to gender and class variables.

Keywords: Secondary school students, physical education, attitude

JEL CODE: L83

¹Okt. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Burdur, Türkiye

²Arş. Gör. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Burdur, Türkiye

³Arş. Gör. Erzurum Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Erzurum, Türkiye

GİRİŞ

Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin tarihsel geçmişi insanlık tarihi kadar eskidir. Tarihsel süreç içerisinde devletler spor faaliyetlerine önem vermiş, buna paralel olarak spor faaliyetleri devletlerin kültürel ve sosyal yapıları içerisinde önemli bir konuma gelmiştir. Bu durum insanların tarihin her döneminde spora ilgi duymalarına katkı sağlamıştır. Tarihsel süreç içerisinde gerek teknolojik gerekse de sosyal gelişmelere paralel olarak spor faaliyetlerinde de bazı değişimler yaşanmış, buna karşılık spor etkinlikleri insanların yaşamında önemli bir yer tutmaya devam etmiştir (Aslan & Okumuş, 2003).

Kavramsal açıdan ele alındığı zaman beden eğitimi; bireyin ruhsal, zihinsel ve fiziksel açıdan gelişmelerinin yanında bireyin sosyalleşmesine katkı sağlayan, bu yönleri ile genel eğitimin bir tamamlayıcısı olan bilinçli ve planlı faaliyetlerdir (Çelik & Pulur, 2011). Açık (2006) beden eğitimi “Vücudun sahip olduğu yapısal ve fonksiyonel özellikleri geliştiren, eklem ve kaslar arasındaki gelişimi kontrollü bir biçimde sağlayan, insanların serbest zamanlarını değerlendirmelerine, bedensel gücün ekonomik bir biçimde kullanılmasına ve vücudun sistemli bir biçimde hareket etmesine katkı sağlayan eğitim faaliyetleridir” şeklinde tanımlamıştır.

İnsanların yaşadıkları çevrede bulunan nesne ve olgulara yönelik tepki eğilimi “tutum” olarak tanımlanmaktadır. Buna göre, gibi tutumlar insanların karşılaştıkları olay veya durumlar karşısında ortaya koymaları beklenen davranış biçimleridir. Ancak tutumun konusu sadece olgu ya da olaylar ile sınırlı değildir. Çünkü insanlar günlük yaşam içerisinde diğer insanlara, bir tasarıma, bir eşyaya ya da soyut bir olguya (mutluluk, mutsuzluk, yüce, iyi, kötü vb.) yönelik olarak da tutum geliştirebilmektedirler. İnsanların sahip oldukları tutumlar yaşanan coğrafi bölgenin özelliklerine, kişinin bilgi düzeyine, toplumsallaşma süreçlerine ve yaşam deneyimlerine göre şekillenmektedir (İnceoğlu, 2010).

Eğitim sistemi içerisinde yer alan diğer derslere kıyasla farklı bir yapıya sahip olan beden eğitimi dersleri birçok araştırmacının dikkatini çekmiş, bu durum beden eğitimi dersine yönelik tutumların çeşitli değişkenlere göre incelendiği araştırmaların artmasına zemin hazırlamıştır (Kangalil ve ark., 2006). Öğrencilerin derslere yönelik tutumları ders başarılarını olumlu ya da olumsuz yönde etkilediği için diğer derslerde olduğu gibi beden eğitimi derslerinde de öğrencilerin derse yönelik tutumlarının incelenmesi önemli bir husustur (Güllü & Güçlü, 2009).

Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının olumlu yönde olması beden eğitimi öğretmenlerinin motivasyonlarını arttıran, bunun yanında öğretmenlerin dersleri daha verimli işlemelerine katkı sağlayan bir unsurdur. Ayrıca öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları öğretmenlerin derse yönelik ilgi ve motivasyonlarını da etkileyebilmektedir. Beden eğitimi dersine yönelik tutumların olumlu yönde olması öğretmenlerin derse yönelik motivasyonlarını arttırdığı için derslerin daha verimli işlenmesine emin hazırlanmaktadır (Çelik & Pulur, 2011). Bu nedenle öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını etkileyen unsurların iyi bilinmesi, beden eğitimi dersine yönelik tutumları olumsuz yönde etkileyen unsurların en aza indirilmesi beden eğitimi dersinin amaçlarına ulaşması açısından

oldukça önemlidir. Bu kapsamda yapılan bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Grubu

Yapılan bu araştırmaya 2016-2017 eğitim ve öğretim yılı içerisinde Burdur il merkezinde bulunan ortaokullarda öğrenim gören 73 kadın ve 74 erkek olmak üzere toplam 147 öğrenci dâhil edilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf, cinsiyet ve yaş gruplarına ilişkin bilgiler aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Dağılımları

Sınıf Düzeyi	n	%
6	20	13,6
7	41	27,9
8	86	58,5
Total	147	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 13,6'sının 6. sınıf, %27,9'unun 7. sınıf, %58,5'inin ise 8. sınıf öğrencisi olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	n	%
Kadın	73	49,7
Erkek	74	50,3
Toplam	147	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %49,7'sinin kadın, %50,3'ünün ise erkek öğrencilerden oluştuğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Dağılımları

Yaş Grupları	n	%
11	4	2,7
12	18	12,2
13	32	21,8
14	70	47,6
15	22	15,0
16	1	,7
Toplam	147	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin %2,7'sinin 11 yaş, %12,2'sinin 12 yaş, %21,8'inin 13 yaş, %47,6'sının 14 yaş ve %15'inin 16 yaş grubunda olduğu bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının belirlenmesinde Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte bulunan maddelerden 11’i olumsuz (3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35), 24’ü olumlu maddelerden meydana gelmektedir. Ölçek tek faktörden meydana gelmekte olup, ölçeğin güvenilirlik çalışmasında güvenilirlik katsayısının 0.80 gibi yüksek bir değere sahip olduğu tespit edilmiştir. Ölçek 5’li Likert türünde olup, ölçek maddelerine verilen yanıtlar tamamen katılıyorum (5), katılıyorum (4), kararsızım (3), katılmıyorum (2), kesinlikle katılmıyorum (1) şeklinde derecelendirilmektedir. Ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 35 olup, en yüksek puan 175’tir. Ölçekten elde edilen puanın yüksek olması öğrencinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumunun yüksek (olumlu) olduğunu göstermektedir (Güllü ve Güçlü, 2009).

İstatistiksel Analiz

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinde SPSS 22.0 veri analiz programında frekans, independent t test ve One Way ANOVA analizlerinden yararlanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 4. Katılımcıların Sınıf Değişkenine Göre Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılmasına İlişkin One Way ANOVA Tablosu

Sınıf	n	X	Ss	F	P
6	20	140,55	18,226		
7	41	141,17	19,620	3,226	,076
8	86	138,6	23,006		
Total	147	140,02	43,021		

Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf değişkenine göre beden eğitimi dersine yönelik tutumları incelendiği zaman, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0.05$).

Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Independent T Test Tablosu

Cinsiyet	n	X	Ss	t	P
Kadın	73	139,22	22,621	,083	,052
Erkek	74	140,99	24,322		

Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının kadın öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiş, ancak cinsiyetler arasındaki söz konusu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p>0.05$). Elde edilen bu bulgulara göre öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde araştırmanın yapıldığı okullarda öğrencilerin beden eğitimi derslerinden beklentilerinin benzer düzeyde karşılanmasının, bunun yanında tüm sınıflarda beden eğitimi derslerine aynı öğretmenlerin girmesinin ve ders işleyiş biçimlerinin tüm sınıflarda benzer olmasının yattığı düşünülebilir. Literatürde sınıf değişkenine göre öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelendiği çalışmalarda çelişkili bulgulara ulaşıldığı görülmektedir. Nitekim yapılan bazı çalışmalarda öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının benzer olduğu, bazı çalışmalarda ise anlamlı farklılık gösterdiği rapor edilmiştir (Kılıç, 2015; Çelik & Pular, 2011; Alpaslan, 2008).

Araştırmaya katılan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulguların aksine literatürde yer alan birçok çalışmada öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuş (Ekici ve ark., 2011; Chung & Philips, 2002), tutum düzeyinin genellikle erkek öğrenciler lehine yüksek olduğu rapor edilmiştir (Çelik ve Pular, 2011; Yiğit, 2011; Kılıç, 2015). Bunun yanında literatürde yer alan bazı çalışmalarda beden eğitimi ve spor dersine yönelik öğrenci tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Şişko & Demirhan, 2002; Doğan, 2011; Balyan ve ark., 2012). Bu kapsamda literatürde cinsiyet değişkenine göre elde edilen bulguların çelişkili sonuçlar ortaya koyduğu görülmektedir. Bu sonuçların ortaya çıkmasının temelinde araştırmaların yapıldığı okullarda beden eğitimi ve spor derslerinin işleniş biçimlerinin farklılık göstermesinin yattığı düşünülebilir.

Sonuç olarak, ortaokul öğrencilerinde beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumların sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuş, literatürde yer alan araştırma bulgularının da çalışmada elde edilen sonuçlar ile kısmen paralellik gösterdiği görülmüştür.

KAYNAKLAR

- Açak, M. (2006). *Beden eğitimi öğretmeninin el kitabı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Alpaslan, S. (2008). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği öğretim davranışlarına ilişkin alguları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- Aslan, M.F., & Okumuş, Y. (2003). *Tenis ile ilgilenen sporcuların sosyo ekonomik özellikleri*. Raket Sporları Sempozyumu. 31 Ekim – 01 Kasım, Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kocaeli.

- Balyan, M., Balyan, Y.B., & Kiremitçi O. (2012). Farklı sportif etkinliklerin ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum, sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerine etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 196-201.
- Çelik, Z., & Pular, A. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, 115-121.
- Chung, M.H., & Phillips, D.A. (2002). The relationship between attitude toward physical education and leisure-time exercise in high school students. *Physical Educator*, 59(3), 126-38.
- Doğan, N. (2011). *Niğde ilinde bulunan farklı statüdeki liselerde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları ve fiziksel uygunluk düzeylerinin araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde.
- Ekici, S., Bayrakdar, A., & Hacıcaferoğlu, B. (2011). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 829-839.
- Güllü, M., & Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 138-151.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişim*. 5. Baskı. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Kangalgil, M., Hünük, D., & Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 48-57.
- Kılıç, M. (2015). *Okul spor tesislerinin ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi derslerine karşı tutumlarına etkisinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Şişko, M., & Demirhan, G. (2002). İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 205-210.
- Yiğit, A.Y. (2011). *Ortaöğretimde okullar arası spor müsabakalarına katılan öğrencilerin güdülenmişlik düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

The fact that the attitudes of the students towards the physical education course are positive is a factor that increases the motivation of the physical education teachers and contributes to the more efficient processes of the teachers. In addition, the attitudes of the students towards the physical education lesson can also affect the teachers' interest and motivation towards the lesson. Positive attitudes towards the physical education course are making sure that the lessons are processed more efficiently as the teachers increase their motivation towards the lessons (Çelik & Pular, 2011). For this reason, it is very important to know the factors that

affect the attitudes of the students towards physical education and sports lesson and to attain the goals of the physical education lesson to decrease the elements that affect the attitudes towards the physical education lesson negatively. In this study, it was aimed to examine the attitudes of middle school students towards physical education class according to class and gender variables.

A total of 147 students, 73 female and 74 male students, were enrolled in this research during the 2016-2017 education year in the middle schools of Burdur province center. It was determined that 13,6 of the students participated in the survey were in the 6th grade, 27.9% in the 7th grade and 58.5% in the 8th grade students. It was determined that 49.7% of the students who participated in the survey were female, and 50.3% were male students. It was found that 2,7% of the students who participated in the survey were 11 years old, 12,2% 12 years, 21,8% 13 years, 47,6% 14 years and 15% 16 years old.

The "Physical Education Class Attitude Scale" developed by Güllü and Güçlü (2009) was used in determining the attitudes of the secondary school students attending to the study to the physical education lesson. The scale consists of 35 items. Of the items in the scale, 11 are negative (3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35) and 24 are positive. The scale is composed of one factor and the reliability coefficient of the scale is found to be as high as 0.80. The scale is a 5-point Likert type and responses to the scale items are rated completely (5), agree (4), undecided (3), disagree (2), strongly disagree (1). The lowest score that can be obtained from the scale is 35 and the highest score is 175. The high score of the scale indicates that the attitude towards the physical education and sports lesson is high (positive) (Güllü and Güçlü, 2009). In the statistical analysis of the data obtained in the study, frequency, independent t test and One Way ANOVA analysis were used in SPSS 22.0 data analysis program.

When the attitudes of the students to the physical education course were examined according to the class variable, it was determined that the attitudes of the students to the physical education course did not differ according to the grade level ($p > 0.05$). The attitude scores of the male students participating in the study were found to be higher than the female students, but the difference between the genders was not statistically significant ($p > 0.05$). According to these findings, it was determined that the attitudes of the students towards the physical education lessons did not show any significant difference according to their genders.

It was determined that the attitudes of the students who participated in the research to the physical education and sports lessons did not show any significant difference according to the class levels they learned. At the basis of this result, it can be considered that the schools where the researches are conducted have similar expectancies of the students' physical education courses, as well as the same teachers in the physical education classes in all the classes and the similarities of the classrooms in all classes. In the literature, it is seen that contradictory findings are obtained in the studies in which the attitudes of the students towards the physical education lesson are examined according to the class variable. As a matter of fact, it has been

Mesut Hekim, Mehmet Tokgöz, Yılmaz Yüksel

Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Sınıf Ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi (Burdur Örneği)

Examination Of Attitudes Of Middle School Students Towards Physical Education Lesson According To Gender And Class Variables (Burdur Example)

reported that the attitudes of the students towards the physical education lessons were similar in some studies and that they showed significant differences in some studies (Kılıç, 2015, Çelik & Pulur, 2011, Alpaslan, 2008).

It was determined that the attitudes of the students who participated in the research to the physical education and sports lessons did not show any significant difference according to the gender variable. Some studies in the literature, it has been determined that student attitudes towards physical education and sports lessons do not show any significant difference according to gender variables (Şişko & Demirhan, 2002, Doğan, 2011; Balyan et al., 2012).

As a result, it was found that the attitudes towards physical education and questioning in middle school students did not show any significant difference according to the class and gender variables, and the research findings in the literature were found to be partially in parallel with the results obtained in the study.